

KÁVÉESOK LAPJA

IX. évfolyam.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének hivatalos lapja

6. szám

Kiadó és lapfajtájados:
A Budapesti Kávésok Ipartestülete

Felelős szerkesztő:
Dr. Havas Nándor

Szerkesztő:
A Budapesti Kávésok Ipartestületének
sajtóbizottsága.

Alapot a Budapesti Kávésok Ipartestületének és a Magyar Kávésok Országos Szövetségének tagjai tagdíjuk fejében ingyen kapják. Előfizetési díj: Egy féltre 8.— pengő, egész évre 16.— pengő

Megjelenik:
minden hó 1-én és 15-én

Szerkesztőség: Budapest, VIII. József körút. 38. I. em. 5. Telefon. József 321—05. Kiadóhivatal: Budapest VIII., Rökk Szilárd u. 31. — Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel naponta 8—14 óráig.

MEGHÍVÓ.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének előjárósága f. é. március 23-án (csütörtökön) délután öt órakor, az ipartestület tanácstermében

Ü L É S T

tart, melyre az előjáróság t. tagjait meghívja
Budapest, 1933 március 15-én

Dr. Havas Nándor sk. Mészáros Győző sk.
főjegyző. elnök.

A tej meg a tejszín

Az utóbbi évek termelés- és gazdavető mozgalmi során mindjobban előtérbe került a tejtermelés kérdése, amelynek végleges és gyökeres megoldása a gazdaközönségnek és az állattartás rentabilitásának emines érdeke.

Nagyon természetes, hogy mi, akik az általános gazdasági viszonyok javulását szívesen látjuk, nem emelünk semmiféle észrevételt az ellen, ha legalább egy társadalmi réteg sorsa jobbra fordul. Annak ellenére, hogy az eddig kiadott tejrövidletek a fogyasztók megterhelését jelentették, nem emelünk semmiféle észrevételt azok ellen.

Azonban a gyakorlat rövid idő múlva megmutatta, hogy a kiadott rendelkezések, a tej árának minimalizálása a gazdakon vajmi keveset segített, megszűnt a tejtovallatok által kifogásolt „betörő” tejkonkurrenciája, a gazdák tejtörményeikért ezután sem kaptak többet, ellenben a nagy tejtovallatok existenciája és munkássága a verseny kikapcsolása folytán megszűnt és biztosított.

Igy hát a kérdés továbbra is napirenden maradt és újra felhangzanak a gazdák panasza, hogy a nagy tejtovallatok a beküldött tejnek csak egy kis részét számolják el magasabb áron fogyasztási tej gyanánt, nagyobb részét pedig az ipari tejnek alacsonyabb árat számolják el.

Tény az, hogy a tejfogyasztás az egész vonalon visszaesett. Az általános pénztelenség, a tej drágasága, a kávéváromk emelése, a cukor drágasága csökkentik a fogyasztást és ma jóval kevesebb mennyiségű tej kerül forgalomba, mint az alacsonyabb árak idején.

Igaz, hogy maguk a tejtovallatok is csökkentik a fogyasztásra szánt tej forgalmát, mert a kész kakaó forgalombahozatalával, melyhez lefőlözött tejet használnak, csökkentik a teljes tej szükségletét.

A kérdés most újra napirendre került és a földmivélsügyi minisztérium új rendeletet dolgozott ki, melyet azonban a fogyasztói érdekesség nem kapott meg és így csak hirlapi közlések és itt-ott elhangzott nyilatkozatok alapján van módjában hozzájárulni.

Ilyen hirlapi közlés szerint olyan híreket kolportálnak, hogy az új tejrövidlet tervezete bizonyos monopolisztikus törekvéseket honoral. A cél az, hogy a tejkérdést addig szabályozzák, míg két-három tejtovallat marad a piacon és ezek lássák el Budapest egész tej szükségletét.

Tehát egy újabb monopóliumszerű megállapodás, amelynek privilegizált helyzetében a főváros közönsége teljesen ki van szolgáltatva. Akkor, amikor a kartelek és kartelszerű megállapodások ellen már törvényes intézkedések vannak, lehetetlenek tartjuk a közönséget egy már meglévő és hatóságai segédlettel még szorosabban összekovacsolandó kartelnek kiszolgáltatni.

A rendelettervezet intézkedéseiről hivatalos tudomásunk nincsen, azonban arról értesültünk, hogy a gazdák panaszaiban oly módon akarnak segíteni, hogy a tejár minimalizálását

kiterjesztik a tejszínre is. A tejszín ára ma literenként 1.60—1.80 P, ezt akarják 3 pengőben megállapítani. Hogy ez a főváros közönségének minő újabb megterhelését jelenti, mutatják a következő számok.

A rendelkezésre álló adatok szerint a székesfőváros közönsége naponként kerekén 5000 liter tejszín fogyaszt; ez az áremelés tehát naponta 6000 P. évenként 2,190.000 pengő újabb terhet jelent. Vagyis egy újabb adóteher, melyet nem a kinstárnak, vagy a fővárosnak, hanem a tejtovallatoknak kell fizetni.

Ebből az 5000 literből kerekén 1000 litert fogyasztanak kávéházaik. Ez tehát azt jelenti, hogy a kávéiparra újabb 438.000 pengős megterhelés járul.

Akkor, amikor a kerekén 300.000 pengős és mintegy 100 kávéháza körül adóközösségi általánynál alig bírjuk és boldogok vagyunk, ha néhány százalékos mérséklést el tudunk érni a pénzügyminisztériumban, teljesen lehetetlen, hogy a földmivélsügyi miniszter úr egy tollvonással ennek az összegnek közel másfélszeresét hátrítsa reánk.

Amennyire méltányosnak és jogosnak tartjuk a gazdatársadalom megsegítését, nem nyughatunk bele abba, hogy e segítés terheit a nagyközönség, melynek már alig van fizető és fogyasztóképesége, valamint haladós és végzettséggel küzdő iparunk viselje.

Ez az intézkedés — ha életbe lép — oda fog vezetni, hogy minthogy ezt az újabb terhet elviselni nem bírjuk, kénytelenek leszünk a tejszínfogyasztást redukálni, vagy egészen megszüntetni. Ezzel a mi bevételeink is csökkennek, természetesen a tejtovallatok bevétele is, a gazdák helyzete pedig nem javul és az általános helyzet rosszabbodik.

Véleményünk szerint a forgalomnak és az áraknak ez a mesterséges szabályozása célhoz nem vezethet és csak a viszonyok további leromlását okozhatja.

Más eszközökkel kell a kérdést megoldani és teljesen lehetetlen és jogtalan a fogyasztóközönséget a tejtovallatok monopóliumának kiszolgáltatni.

Mészáros Győző.

Adóközösségi alakuló közgyűlés

— 1933 március 3. —

Az év első harmada majdnem eltelt, vagy legalább is vége felé járt, amikor végre leérkezett a m. kir. pénzügyminisztérium rendelete, melyet a m. kir. pénzügyigazgatóság 44.485—1933. I. sz. végzésével közölt és a melyben az adóközösségnek az 1933. évre való megalakulását megengedi és e célból a múlt évi általánynál megfelelő mérséklést engedélyez.

A leiratnak azonban van egy fővise is: egy kiegészítő rendelkezés, mely szerint azoknak a kávéháznak, amelyeknek grill és bárüzeme van, ez a forgalomrésze az adóközösségből kivétel és külön — a mulatók adóztatása mintájára — egyéni általánnyal fog megterhelhetni. Természetesen ez az intézkedés erős reccensust váltott ki és a felszólalások javarésze ez ellen irányult.

Az adóközösség közgyűlése március 3-án, szokatlan időpontban déli 12 órakor gyűlt egybe és a szokatlan időpont ellenére az adóközösség tagjainak közel fele jelent meg.

Mészáros Győző elnök az ülést megnyitva, üdvözölte a megjelent tagokat és a pénzügyigazgatóság képviselőit megjelent dr. Bíró Béla p. ü. titkár. Utalt arra, hogy az adóközösség megalakulása nem újdonság, ez évben a döntést későn kaptuk meg és ez okozta, hogy csak ily későn tudjuk alakuló közgyűlésünket

megtartani. A jegyzőkönyv hitelesítésére Bauer György és Szabó Samu tagokat kérte fel, majd felhívására

Dr. Havas főjegyző felolvasta a m. kir. pénzügyigazgatóságnak a pénzügyminisztérium döntését tartalmazó végzését.

A rendelethez elsőnek

Tarján Vilmos szólalt fel. Sérelmesnek érzi a rendeletnek a bárókra és a grillekre vonatkozó részét. A kávéháznak ez az üzeme nem vonható a mulatókkal azonos elbírálás alá. — Rámutat arra, hogy ezek az üzemek jelentős költséggel járnak, ezekért rendőri díjakat, zenédíjakat fizetnek, külön személynézet, zenészeket tartanak stb. stb. Ha ezeket a mulatókkal egyformán minősítik, üzemiüket meg kell szüntetni. Ez esetben pedig úgy a kinstárnak, mint az érdekelteknek súlyos károkat okoz. Ismerteti a saját üzemével kapcsolatos bárüzem adatait és megállapítja, hogy ez új adó nem bevezetésével kénytelen lesz azt megszüntetni. Tévesen járt el a kormány, amikor ezt a rendeletet életbe léptette. Látjuk, hogy a kávévám felemelése a cukorfogyasztás visszaesését okozta, úgy ma már a cukorgyárak kérik a vám leszállítását. Ő maga személyesen eljárt a pénzügyminisztériumban és a pénzügyigazgatóságnál, ahol nagy megértéssel fogadták előadását és kijelentették, hogy arról nincs szó, hogy ez az új adó nem 25% lesz, hanem csak 10%. Furesának tartja, hogy ez az intézkedés a kávék adóközösségénél vezetett be és másutt nem. A bárók amiatt létesültek, mert rögtönzött tancot csak szállodában engedtek. A jobb kávéházak külön helyiségeik részére kérték a rögtönzött tanc engedélyezését. Utal arra, hogy akkor, amikor a miniszterelnök úr a munkakörmék szaporítására hív fel, nem lehet munkahelyek fenntartását megnehezíteni. A pénzügyigazgatóság képviselőjét felkéri, hogy felettes hatóságához olyértelmű javaslatot terjesszen el, hogy maradjon minden a régieben.

Grosz Ödön a gazdasági kényszer hatása alatt hozzájárul az adóközösség megalakulásához. Elfogadja Tarján indítványát, melyet kiegészít azzal, hogy a közgyűlés táviratban kérje a pénzügyminiszter urat e rendelkezés megváltoztatására.

Reiner István hivatkozik arra, hogy a bárók megszüntetése esetén sok üres helyiség marad és a munkanélküliség növekszik.

Szlavek Károly előadja, hogy a táncengedélyek kiadása ellenében bizonyos jótékonyági akciókban való részvételt vállaltak. Ma már a terheket a kávéház viselni nem bírja, ha arra törekszik a vállalkozó, hogy kötelezett

SZENT ISTVÁN CSALÁDI SÖR

1 1/2 literes zárt palackokban

▼

Kőbányai Polgári Serfözde

gyártmánya

Budapesti Központi Általános Tejcsarnok Részv.-Társ
VII, Rottenbiller ucca 31.

Telefon: Aut. 462-63, 462-64, 462-65, 323-07, 338-91 346-68, 350-16.
Sürgöncim: „Közlej Budapest”

A főváros kávéháza, szállodái és kávé-méréseinek szállítója. Tojás-osztály.

ségeinek meg bírjon felelni, a kinestár ne gátolja meg.

Flaschner Antal az idegenforgalom érdekeire mutat rá.

Elnök mielőtt a felszólalásokra válaszolna, bejelenti, hogy már a múlt évben az adófizetési készség teljesen leromlott. Ebből azt kell következtetni, hogy eljutottunk a teherviselési képesség határához, ami figyelmeztetésül szolgálhat a hatóságoknak. Ha a fizetési készség nem javul, a jövőben képtelenek leszünk az adóközösséget fenntartani. A hatóságok, amelyek ügyeinket intézik, nagy jóindulattal viselkedjenek velünk szemben. Tarján Vilmos felszólalását teljes mértékben magáévá teszi. — Kérde, hogy a munkaalkalmak csökkentésével szolgálnak-e nemzeti érdekeket?

Megnyugvással látja, hogy a kávéesok nyugalommal és komolysággal viselik ezt a nehéz helyzetet. Kéri a pénzügyigazgatóság képviselőjét, közölje a hallottakat feleltetéseivel. — A bárok ügyében előterjesztéssel fordul a minisztériumhoz, melyben a kifogásolt rendelkezés hatályon kívül való helyezését kéri.

Dr. Bőrő Béla p. ü. titkár a kinestár képviselőjében kijelenti, hogy az elhangzottakról feleltetés hatóságának jelentést fog tenni. A napirenden levő javaslatokkal kapcsolatosan közli, hogy az adóközösség munkáját minél szélesebb keretekre kell kiterjeszteni s ezért a bizottságokba minél több tagot kell beválasztani.

A vita berekesztvén,

Elnök a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

„A Budapesti Kávéesok Fényüzési és Forgalmi Adóközösségének 1933. évi március 3-ra egybehívott közgyűlése kimondja, hogy az adóközösséget az 1933. évre megalakítja és meghatalmazza az elnökséget arra, hogy a vonatkozó jegyzőkönyvet írja alá.”

A közgyűlés az előterjesztett határozati javaslatot egyhangúlag elfogadta.

Elnök javasolta, hogy az adóközösségi átalányok befizetése és késedelmes tagok kizárása tárgyában hozott határozatok ez évben is fenntartassanak.

A közgyűlés a javaslatához egyhangúlag hozzájárult.

A napirend következő pontja az adóközösség tisztikarának megválasztása volt, mit a közgyűlés egyhangúlag ejtett meg és a következőket választotta meg.

Elnök: **Mészáros Győző.**

Alelnökök: **Gál Arnold, Szabó Samu.**

Intézőbizottság. Tagok: **Gál Arnold, Szabó Samu, Bauer György, Reiner István, Katona István, dr. Strausz Vilmos.**

Kivető (felosztó) bizottság. Tagok: **Klauber József, Singer Kálmán, Ottó Dezső, Tarján Vilmos, Zaj András, Fried Jenő.**

Fellebbezési bizottság. Tagok: **Horti Károly, Dénes Lajos, Freyvirth Jenő, Propper Márton, Spolarich György és Weingrubner Ignác.**

Elnök a saját és a megválasztottak nevében köszönetet mond a bizalom megnyilvánulásáért, mire a megválasztottak az előírt fogadalmat letették.

Ezután elnök az 1931. évi tartalék felosztása tárgyában a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

„A Budapesti Kávéesok Fényüzési és Forgalmi Adóközösségének 1933. március 3-ra összehívott közgyűlése megállapítja, hogy 1931. évi adóközösségi év P 12.697.30 veszteséggel zárult. Ezt a veszteséget (40%) a P 31.863.47 összegű tartalékból leírja és a fennmaradó P 19.166.17 tartalékot az adóközösség 1931. évi tagjainak jóváírja, illetve visszatéríti a következő módokat mellett:

1. Annak az adóközösségi tagnak, aki az 1931. évi közösségnek tagja volt és jelenleg is tagja, a visszatérítendő összeget 1933. évi számláján számolja el.

2. Azoknak az adóközösségi tagoknak, akik az adóközösséggel szemben hátralebban vannak, a visszatérítendő összeget tartozásuk apasztására fordítja.

3. Azoknak a tagoknak, akiknek hátralebban nincsen és az adóközösségnek nem tagjai, a tartalékot készpénzben fizeti vissza.

4. A fennmaradó kezelési költséget és befolyt késedelmi kamatokat az ipartestület közhasznú céljaira átutalja.

5. A közgyűlés a határozat végrehajtásával az adóközösség elnökét bizza meg.”

Tarján Vilmos hozzászólása után

Elnök a tartalék elszámolását részletesen ismerteti, mire a közgyűlés az előterjesztett határozati javaslatot egyhangúlag elfogadta.

A napirend ezzel véget ért és

Elnök az adóközösség közgyűlését berekesztette.

Gázvilágítás- és rechaud-karbantartást vállalok havi bérletben!

Csutor József Budapest, I. Fehér Sas u. 2. I. Attila körút 43.

Mi volt ezelőtt száz évvel? Pest 1833*)

Pest ebben az időben már erősen fejlődésnek indult, a régi Belvárost már túlszárnyalták népesség dolgában az elővárosok, vagy legalább is vetekedtek vele. Az Újváros (később Lipótváros), a Teréz-, József- és Ferenc elővárosok már nemcsak földműves, hanem erős ipari telepek is. A város összlakossága a nemességgel, papsággal, katonasággal és diáksággal együtt meghaladja a 80.000-at, a napoleoni háborúk utáni gazdasági válság már szerencsésen elmult, mindenütt a gazdasági fellendüléssel egyidőben feléledt a politikai élet. A politikai jogok kifejlesztéséért, a nemzet szélesebb rétegeinek felszabadításáért, s elsősorban Magyarország magyarságáért már megindult a nagy küzdelem: benne vagyunk már a reformkorszakban. A bécsi kormány nem jó szemmel nézte e reformtörekvéseket s igyekezett azokat minél hathatósabban elnyomni. Ez az elnyomási szándék elsősorban a sajtó gúzsba kötésében nyilvánult, a cenzura virágkorát élte. Így aztán pest-budai magyar és német lapjainkban aránytalanul több külföldi tudósítást találunk, mint belföldit, vagy helyi híreket. Sokszor még a társadalmi eseményeket regisztráló hírekből is hosszú sorokat törölt a cenzor vörös ceruzája s így ne csodálkozzunk, hogy kávéházainkról, a virágzó kávéházi életéről sem találunk vajmi sokat az egykori sajtóban.

A pesti szórakozások terén az év legkimagaslóbb eseménye: a német színház új, fényes redout-terme elkészült s január közepén tartották meg itt az első fényes bált, melyhez biléteket előre lehetett váltani. Fischer cukrászboltjában a servita piacon s Emmerling Károly úr kávéházában a „Magyar király”-hoz. A bilétesítés a kávéházakban akkoriban általánosan elterjedt szokás, pl. a helyi hajógyegetek is Budán, a bombatéri kávéházban árusították.

Tavaszi beköszöntével megjelennek az első nyári kertek. A *Honnövész* egyik májusi számában olvassuk:

„Flóra kertje. A hétválasztók kibérlője azzal lepte meg vendégeit, hogy a ház udvara déli részén csinosan bekerített s virágokkal és különböző (exotisch) nagyobb növényekkel ékesített helyet készített, melyet Flóra kertjének nevezett, mint magyar és német felírások olvashatni. Megnyitá ezen mulatóhelyet Május elsőjén s azóta reggel és este az ott terített asztalokat a kedvesebb szabad levegőn számos vendégek foglalják — el.”

Álljunk meg kissé ennél a híradásnál. A kor politikai kérdései közül a magyarosodás áll talán a legelső helyen s állandóan foglalkoztatja a közvéleményt. Idegen települők alkották városaink s így a főváros lakosságának zömét. Az ipar és kereskedelem ezek kezében van, mondhatnánk szinte teljesen német, mert az ezzel foglalkozó görögök, örmények, rációk, sőt magyarok is üzleti nyelvetek a németet használják. Az általános magyarosodási óhaj eredménye, hogy az 1833-ik évben a pesti kereskedők is kezdenek magyar felírásokat alkalmazni s „különösen — írja a *Honnövész* — hogy ezen magyarosodás fokára előbb léptek a németesebb nevű urak a magyaroknak”. Külön kiemeli azok neveit, kik mint elsősk kezdtek ez évben a magyar felírások használatát. Csakhamar azonban Garay János, a nagy költő, a *Honnövész* egyik közelebbi számában hosszabb cikkben arról számol be, hogy ezt a magyarosítási folyamatot nem a kereskedők, hanem már sokkal előbb kezdték meg a — *kávéesok*. A *Honnövész* 1833 június 20-iki száma ugyanis Garay következő cikkét hozza:

„Kávéházuk. Már a múlt esztendőben nevezé el a pesti Tivoli furcsa ötletű alapítója kávéházát Nemzeti kávéháznak, midőn az éppen olly furcsa ötlet-szülte giraffo-billiárd fölébe Magyarország eziméret, étlajstromának pedig magyar felírást s köszöntő verseket adott. De hogy a kávéházakat nemzeti és nem nemzetiekre lehessen osztani, arra tavál a bécsi Theater-Zeitung egyik pesti német levelezője, úgy látszik, tagadó feleletével jól válaszolt. Azonban még-is lehet örülnünk, mikor annyira látogatott kávéházaink-is felkezdik venni a magyarosodás bélyegét. S ez korántsem olly csekélység, minőnek talán első tekintetre látszik, mert magyaros, vagy közönséges mulatóink szintűgy homlokukon hordják a caractericumot, mint magános vagy közön-

* „A pest-budai kávésinar és kávéházak története” e. készülő mű anyagából.

séges foglalatosságunk, tetteink. Méltán érdemel azért figyelmet s utánozást az Újvilág (ma Semmelweis) utcában az „Arany sas”-hoz nevezett vendégházad és kávéház. — Már 1829-ben itt egyedül magyar felírás volt. 1830-ban a mostani kávées a német ételajstrom helyett szinte egyedül magyar kőbe metszve szíttetett s így Mayert megelőzi. A múlt esztendő június hóban átvevén a kávéházat, arra is magyar felírást tétetett, kár, hogy a festő tudatlansága k. helyett c. betűt íra. Seiber János egyszersmind azon dícséretes, eredeti gondolatot létesíté akkor, hogy mondvá csináltatott kávées findzsájára, a különben külföldi születésű, minden egyéb ösztönzés nélkül e felírást tétet: „Az arany sashoz, S. J.” — Ki ne hörgölgetné örömmel az örmény italt ezen magyar findzsákból? Mi figyelmeztetésünk mellett az orvosi tanulók kávéesának sok vendéget óhajtunk.”

Garay János.

*

A kávéházaink szerepéről Pest magyarosodása történetében készülő műünkben bőven szólnunk.

Hogy a kávéházak nyári kertjei milyen általános óhaját elégítettek ki, arról meggyőző a *Honnövész*-nek egy augusztusi tudósítása:

„Ekesítvény élő fákkal. Mikép lehessen a mulató helyeket edényekbe ültetett élő fákkal díszesebbé tenni, láthatjuk Pesten a Fehérhajó udvarában, a színházban levő cukrászolt és kávéház, valamint a Nemzeti Casino alatti kávéház előtt is, hol nagy fakadokban gyönyörűen virítanak a vadgesztenyék, teke- és közönséges akácfák, átorna jávorok (acer negusid) és az egész nyáron által gyönyörűen virágzó magas oleander torokrojtok (oleander nerium).”

Folyóirataink vagy azok tanulságos és szórakoztató mellékletei is majdnem minden évben hoztak egy-egy cikkeket magáról a kávééről, regisztrálván, amit a tudomány akkoriban róla tudott. Így ez évben a *Társalkodó* 68. számában ír a kávééről:

„Történeti adatok a kávé felől. A 15-dik század elején Arabiában kávéét még nem ismertek. A mufti (főpap) azt 1450-ben Persiából kihozván, annak ismerete 20—30 esztendő mulva egész Mekkáig terjedt. Innét a dervisek ajánlatára Bagdad, Kairó s Aleppóba s végre 1554-ben Konstantinápolyba került. Európa többi részeiben a kávéét először is a velenceiek kez-

A pécsi Korzó kávéház,

melynek külön étterme is van és melyet az egész ország ismer jó hírérl és szép nagy nyári helyiségéről, betegségből kifolyólag sürgősen eladó.

LITKE LŐRINC
Pécs
Korzó kávéház

SPRINGUT HENRIK tojásnagykereskedő
Budapest, VI. Vasvári Pál u. 11. Tel.: 21-7-54. Számos budapesti kávéház, étterem és vendéglő állandó szállítója

JILEK M. BÉLA

speciális ellenőrző pénztárak javítóüzeme
Budapest, V. Honvéd u. 38. Tel.: 25-4-58.
Pontos, lelkiismeretes munka.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, egészségügyi berendezések, villany-szerelés, átalakítások, javítások, tervezések.

BAJZA SÁNDOR és CZRHA GYULA
okl. gépészmérnökök
Budapest, V. Falk Miksa u. 32. Tel.: 27-1-47.

TÖKÉLETES

AZ

Optima

JÁTEKKÁRTYA
GYÁRTÁSA HAMBURGER és BIRKHOLZ
HARTINGWERBEN
BUDAPEST

Telefon: 267—90.

Márványból épületburkolást, portálokat, kávéházi asztalokat minden színben a legolcsóbb árban készít

KRONEMER DÁVID márványipari üzeme, Bpest, X. Szállás u. 44. Tel.: 48—83

dék ismérni 1615-ben. Párisban 1644-ben, Londonban 1652-ben. Soliman aga török követ 1669-ben Páris lakosival a kávét annyira megkedveltette, hogy rövid időn benne 300-nál több kávéház épüle föl. — A hollandiak Batáviában az első kávéházat 1696-ban ültették; a francia Bourbon s Martinique szigeteken 1717; az angolok Jamaikán 1728-ban. Hazánkba pedig a törökök által került.

Egy új pesti útmutató is jelent meg ez évben Tekusch Agost tollából, ki maga is kávéesalád tagja, az egyetemi nyomda betűíve. Teljes német címe: „Der Fremde in Pesth und der Pesther in der Vaterstadt. Eine topogr. Beschreibung dieser k. Freystadt. Zugleich Wegweiser für den Reisenden nach Pesth und während seines Aufenthaltes daselbst; auch genaue Anzeige dessen, was in Pesth schenswerth und merkwürdig ist, für den Fremden und Einheimischen. Mit einem Plane der Stadt. Pest, 1833. In Joseph Eggenberger's Buchhandlung.“ Vagyis az „Idégen Pesten s a pesti szülővárosában“ volna rövid magyar címe. Tekusch ez útmutatójában a következőket írja:

„Az első nyilvános kávéházat N. Pezze „Beschreibung von Wien“ c. munkája szerint a lengyel Koltshitzky állította fel 1683-ban Bécsben. * Jelenleg 30 ilyen lehet Pesten találni. Ha az idegen a hajóhídról a Nagyhid (ma Deák Ferenc) utcába hajtat, balkéz felől a redout áll, s szemben jobbra a Kemnitzer-kávéház. A színházterén (ma Vörösmarty tér) a Magyar Király-kávéház áll. A Mária Dorottya utcában a Wurm-kávéház s az utca végében a Börze-kávéház; jobbra, a Fürdő (ma Gróf Tisza István) utcában a Kávéforrás eserdeget és a Szél (ma Nádor) utcában a megszélesített Tigris hívogatja reggelizni az utast. Az Újvársártéri Sauter-kávéház; a Korona és a Hétválasztó a Váci utcában igen látogatottak. A zsidópiacra levő kávéházban pedig van a zsidók börzeje. Egyébként valamennyi kávéház berendezése igen költséges és a vendégek kényelméről teljes mértékben törtenek gondoskodás. Azonkívül minden kávéházban van egy vagy több játékszoba, melyek elkülönítve várják a szórakozást kereső idegent s hívogatnak a játékhöz.“

Ez volna az 1833-as év rövid krónikája.

Dr. Mózsa Béla.

* Hogy ez mennyire téves, noha teljesen átment a köztudomásba, arról dr. Bevilacqua Borsody Béla cikke a Magyar Kávéesok Évkönyve idei évfolyamában számol be részletesen.

A Magyar Kávéesok Évkönyve 1933. évre

A Magyar Kávéesok Évkönyvének 1933. évi VIII. évfolyama megjelent és a legközelebbi napokban az ipartestület minden tagjának meg fog küldeni. Az Évkönyv már az 1933. évi tisztújító közgyűlés eredményét, valamint az év elején kiadott rendelkezéseket is tartalmazza. Az évkönyv állandó közhasznú rovatain az ipartestületi tisztikar névsorán, a testületi intézményeken, a budapesti és vidéki kávéházak jegyzékén kívül annak tartalmából külön felmeltjük Mészáros Győző ipartestületi elnök igen érdekes cikkét a kávéipar új irányairól, dr. Bevilacqua-Borsody Béla cikkét, melyben kimutatja, hogy a bécsi kávéipar megalapítója magyar ember volt. A gyakorlati szempontok érdekében külön fejezet részletesen foglalkozik a vendégipari alkalmazottak munkaviszonyaival (alkalmazás, elbocsátás, felmondás), különös tekintettel a bírói joggyakorlatra és annak folyamán hozott elvi döntésekre. Ugy hisszük, kartársaink adandó esetben jó hasznát veszik az évkönyvnek, melynek ára az ipartestület tagjai részére 3 pengő, másoknak 5 pengő. Megjegyezzük, hogy az évkönyv tiszta jövedelme az ipartestület szociális és humanus céljait szolgálja, így kartársaink annak beszerzésével ezeket a mozgalmakat is támogatják.

KISS SANDOR

műasztalos

Budapest, VIII., Gólya ucca 25. sz.
Vállal kávéházi bútorberendezést. Végezte: a Magyar Kávéesok Évkönyve. Száll. és Vendéglős Ipartestület Szaksz. Stambul. Bodó, Elyz kávéházak munkálatait.

Hattyu gőzmosó és fehérnemű kölcsönző vállalat
Budapest, VII., Klauzál u. 8. Telefon: J. 38-5-58 és 35-8-59
Az ország legnagyobb gőzmosó üze, legmodernebbül berendezve Legkíméletesebb mosási rendszer

Dorogvidéki szén és brikett

salakmentes tűzifa nagyban és kicsinyben a legolcsóbb árban. Díjtalan házhozszállítás. Budapestvidéki közszénbánya I. rakata Geizlinger v. szállodás VIII., Magdolna-u. 10. Telefon: 32-3-50.

HIVATALOS RÉSZ

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 73.532—1933. X. 5. számú rendelete a távbeszélő díjak késedelmes fizetése esetén járó külön díjak újabb megállapítása tárgyában.

A távbeszélő díjak késedelmes fizetése esetén járó külön díjakat, illetve késedelmi díjakat 50%-kal mérsékelem.

Az új díjak a legközelebbi számlálási időszak kezdő napjától, vagyis a folyó évi február hó 16-ától lépnek érvénybe.

Budapest, 1933. évi február hó 14-én.

Dr. Fabinyi Tihamér s. k.

m. kir. kereskedelemügyi miniszter.

H I R E K

MIRŐL NE FELEDKEZZÉK MEG?

Március 18-án jár le a az adóátalánykivetések elleni fellebbezések benyújtásának határideje.

Március 20-ig befizetendő az átalányozott és zenés kávéházak vígalmi adója.

Március 23-án, esütörtökön délután 5 órakor előljárási ülés az ipartestület tanácsstermében.

Március 25-ig befizetendő a személyzet illetményeiből levont kereseti, külön- és rokkantellátási adó.

Április 5-ig megfizetendő az I. negyedévi házbér harmadik része.

Április 6-ig megfizetendő a nem átalányozott és zenés kávéházak vígalmi adója.

Április 10-ig az adóközösség tagjai tartoznak megfizetni fényüzési és forgalmi adóátalányukat.

Április 15-ig fizetik a fényüzési adót azok, akik nem tagjai az adóközösségnek.

Benyújtandók a járdafoglalási engedélyek iránti kérvények.

A munkanélküliek javára megindított gyűjtés folyik, a gyűjtött összegeket szíveskedjék hertenként befizetni az ipartestület pénztárába.

A Magyar Kávéipar Évkönyv VIII. évfolyama megjelent.

Előljárási ülés. Az ipartestület előljárási ülés f. é. március hó 23-án, esütörtökön délután 5 órakor tartja március havi előljárási ülését. — Ez alkalommal gyűlik először egybe a közgyűlés megválasztott új előljárási ülés. — Felhívjuk az előljárási tagjait, hogy az ülésen minél teljesebb számban jelenjenek meg.

Adóközösségi átalányok kivetése. Március 7-én tartotta az adóközösség kivető-felosztóbizottsága Mészáros Győző elnöklése mellett átalánymegállapító ülését, mely alkalommal az adóközösség 57 tagjának 1933. évi átalányát vetette ki. A megállapított átalányokat az adóközösség nyomban közölte az érdekeltekkel, azzal a megjegyzéssel, hogy aki a megállapítással nincs megelégedve, fellebbezését 8 napon belül az adóközösség irodájában benyújthatja. Ugyancsak ez időpontra belül tekinthető meg az összes kivetések jegyzéke.

Részletben is fizethető az italméresi illeték. Dr. Imrédy Béla pénzügyminiszter egy újabb rendeletében megengedte, hogy azok az italméresök, akik tartozásukat egy összegben megfizetni nem tudják, külön beadandó kérelmükre a pénzügyigazgatóságok részletfizetési kedvezményt engedélyezhetnek. Egyben elrendelte azt is a pénzügyminiszter, hogy a részletek pontos betartása esetén az italméresi engedélymegvonására vonatkozó eljárás megindítását a pénzügyi hatóságok függőben tartják.

A munkásbaleset-biztosítás reformja. Memorandumot nyújtott át a napokban a fővárosi építőiparosok érdekeltsége dr. Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszternek. A küldöttséget Pucher István, a Budapesti Építőmesterek Ipartestületének elnöke vezette s résztvevett benne a Budapesti Építőmesterek Szövetsége és a Magyar Építőmesterek Egyesületének vezetősége is. A memorandumot Farkas Elek igazgató ismertette és rámutatott a mai tarthatatlan helyzetre, egyben megjelölve azokat a módozatokat, amelyek mellett közmegegyezésre lehetne elintézni a munkásbaleset-biztosítás reformját, amelynek mai formájában való további fenntartása az iparnak súlyos sérelmet okoz.

A jelszó:

KATHREINER és
FRANCK-PÓTKÁVÉ

Ez csinál forgalmat!
Ez hoz szép hasznot!

**Pálpusztai sajt,
Heller doboz emmentali,
Derby sajt**
kávéházakban
nélkülszethetlen

Ha **TÜKÖR** kell, **WAGNER**-t keresse fel
Budapest, VII. Székvetség ucca 6. sz.
Telefon: 45-3-40. Üvegcsiszoló- és tükörborítótelep.

Tízezrek aláírásával fellebbez az ipar és a kereskedelem a főváros törvényhatóságának közüzemi döntése ellen. Nagy feltűnést és elkeseredést keltett a székesfőváros ipara és kereskedelme körében a fővárosi közgyűlésének az a döntése, amely a közüzemek további fenntartása mellett szól. Az iparos és kereskedő érdekeltségek nem nyugszanak bele a közgyűlés határozatába s az egész ügyet dr. Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter elé viszik. Az akció irányítását az ipari és kereskedelmi érdekeltségekből alakult közüzemi bizottság irányítja, amely a közgyűlési üzemellenes bizottsági tagjai után megfellebbezi a belügyminiszterhez a közgyűlés határozatát. Mindezeket felül íveket köröznék a fővárosi iparosai és kereskedői között, amelyeken úgyszólván a főváros egész iparossága és kereskedelme egyöntetűen kéri a belügyminisztert a közgyűlési határozat megváltoztatására. Már eddig is sok ezer aláírás gyűlt egybe, s az érdekeltek legalább 20—25.000 aláírással akarják demonstrálni a belügyminiszter előtt az ipar és kereskedelem egységes álláspontját a közüzemek lebontása ügyében. Ezeket az íveket azután csatolják a belügyminiszterhez felterjesztendő fellebbezésekhez.

A külföldi sajtubehozatal betiltását követelik a sajtgyárak. Ismeretes, hogy a magyar sajtgyártás ügy mennyiségileg, mint pedig minőségileg ma már olyan nívón áll, hogy feleslegessé vált minden külföldi sajtjűlének az országba való importálása. A hivatalos szervek azonban még mindig adnak behozatali engedélyt külföldi sajtgyáraknak, ami feleslegesen rontja az ország kereskedelmi mérlegét. Most a magyar sajtgyárak és sajtkereskedők a kormányhoz fordultak azzal a kéréssel, hogy tiltsa be a külföldi sajtubehozatalt.

Hegedüs József és Nagy Lajos

géperőre berendezett sztalos üze
Kávéesok állandó szállítója. Budapest, X. Fűzér ucca 22
Telefon: 48-6-39

KOLÉNYI KORNÉL

konzervgyár, Budapest
Cég alapítója 1879. Telefon: 32-3-00.
JAMJEI ELSŐRANGUAK!

Kajszinbarack-íz minőségben felülmulthatatlan!

Kapható:
Budapesti Kávéesok Áruforgalmi Rt.
Budapest, VIII., József krt. 38. Tel: 39-2-77.

Kristály forrásvíz legyzen mindennapi italod!

Az italmérési és iparendelvények kiadásának korlátozása tárgyában a kávéiparpartestület Mészáros Győző elnök és dr. Havas főjegyző, a vendéglőiparpartestület részéről Keszei Vince elnök és Téglássy Ernő főjegyző február 23-án küldöttségileg tisztelegtek a m. kir. pénzügyminisztériumban Thaly államtitkárnál és azután Bogdány miniszteri tanácsosnál, az italmérési ügyek vezetőjénél. A küldöttség mindkét helyen előadta a vendégipar bajait és előterjesztette az italmérési engedélyek korlátozása tárgyában szerkesztett közös beadványt. Az előterjesztést az államtitkár úr, úgyszintén Bogdány miniszteri tanácsos úr megértéssel fogadták és megígérték, hogy annak beható tanulmányozása után az érdekeltségeket értekezletre hívják meg. Másnap a küldöttség a városházán báró Babarezy tanácsnoknál, az ipari ügyek vezetőjénél jelent meg, kinek az iparendelvények kiadásának korlátozása tárgyában a polgármester úrhoz intézett előterjesztését adták át. Babarezy tanácsnok dr. Pertik főjegyző és dr. Dorogssághy fogalmazó jelenlétében fogadta a küldöttséget és hamarosan rögtönzött értekezlet alakult ki, melynek során a kérdés megoldási módjai is megvitattak. Alapos a reményünk, hogy előterjesztéseinknek mindkét helyen eredménye lesz.

A fővárosi ipartestületek az OTI-járulékok és kamatterhek csökkentéséért. A fővárosi ipartestületek egymás után intézik felterjesztéseiket dr. Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszterhez s az OTI-járulékok és kamatterhek csökkentését kérik. Felterjesztéseikben rámutatnak az ipartestületek arra, hogy az üzleti forgalom nagyarányú csökkenése és a gazdasági leromlás által előállított fogyasztói válság az utóbbi időben oly nagyfokúvá vált, hogy a kereseti lehetőségekkel arányban nem álló szociális terhek csökkentését kell kérni. A legtöbb iparos — mondja a felterjesztés — filléres haszonra kalkulál és a nagy üzleti verseny miatt az iparosság keresete a minimumra csökkent és ilyenképpen a normális gazdasági viszonyokra előirányzott szociális terheket nem képes elviselni. Rámutatnak arra is, hogy sem az OTI-járulékok, sem annak 12 százalékos kamatterhéét a mai viszonyok között a vevőre áthárítani nem lehet. Módot kell találni arra, hogy a szociális terhek mérvét a tényleges kereseti lehetőséggel összhangba hozzák, mert az OTI-járulékok bénítólag hatnak az ipari termelés versenyképességére, a kamatterhek pedig azokra, akik járulékfizetési kötelezettségüknek a forgalom és a bevétel csökkenése miatt kellő időben eleget tenni nem tudnak. Az ipartestületek sürgetik az OTI-kamatok törlesztésére az amnesztiát, mert az iparosok terhére nyilvántartott tartozások jelentős része kamatos-kamatból keletkezett.

Az üzletalapítások korlátozása. Az utóbbi időben nálunk is egyre inkább keletkeznek olyirányú mozgalmak, hogy egyes szakmákban korlátozni kell az iparúzókat számát. Nem újkeletű ez a mozgalom, amely a külföldön több országban már törvényesen szabályozást nyert. Legutóbb Ausztriában dolgoztak ki törvényjavaslatot, amely felhatalmazza a kereskedelemügyi minisztert, hogy rendeleti úton jelölje meg azokat az üzlemcsoportokat, amelyekben bizonyos meghatározott időponton belül újabb vállalatok alapítását nem engedélyeznek.

A fővárosban legutóbb a vendégiparok, valamint az italméréssel foglalkozó iparosok hoztak olyan egyöntetű határozatot, hogy felkérjük az illetékes kormányhatóságot arra, hogy az elkövetkezendő három év folyamán ne adjon ki új italmérési engedélyt. Azzal indokolják a kérésüket, hogy rengeteg italmérő működik az országban úgy, hogy egészséges üzleti élet az italmérő szakmában az utóbbi évek folyamán nem tudott kialakulni. Sok italmérési engedéllyel bíró strómanként áll a nagytökések mellé, akik ilyenformán húsz-harminc „jogos”-t hetifizetés ellenében alkalmaznak és így trüsztszerűen építik ki az ország nagyobb városaiban vállalkozásukat, érzékenyen sújtva a kistőkét szegény iparosokat. A mozgalom vezetői ez ügyben a közeljövőben országos értekezletet tartanak, amelyen a véglegesen kidolgozott memorandumukat az illetékes kormányhatóságok elé terjesztik.

A szénrudas ivlámpák és nem világító-esővek megadóztatása tárgyában az ipartestület elnöksége — csatlakozva az ezeket készítő érdekelttség mozgalmához — saját részéről is előterjesztéssel fordult a m. kir. pénzügyminisztériumhoz, kérve ennek a különben is jelentéktelen anyagi eredménnyel járó adónemnek végleges elejtését.

Megjelent

a Magyar

Kávésok

Évkönyve

1933.

A tiszta jövedelem az ipartestület szociális céljait szolgálja.

„Hattyú” Gőzmosó- és fehérneműkölcsönző vállalat (Bp., VII., Klauzál u. 8.) a legmodernebbül újonnan berendezett üzemével, mindenben a legkedvezőbb feltételek mellett áll kartársaink rendelkezésére.

Minden kávé tartson üzletében Zwack-féle Unicumot és liköröket, mert azt állandóan keresik és fogyasztják. Az Unicum eredeti palackból mérendő, mert a vevő így látja, hogy csakugyan eredeti árut kap.

Zwack likörgyár elsőrangú gin-t és whisky-t hoz forgalomba, melyet bármely külföldi hasonló itallal egyenértékűnek ajánl a kartársak szíves figyelmébe. Fenti két cikk sok külföldi márkánál még jobb is. Mixeléshez is páratlanok.

Kartársaink figyelmébe ajánljuk Krone-mer Dávid márványipari üzemét, Budapest, X. Szállás ucca 44. Telefon 41-2-43. Nevezett cég a főváros legelőkelőbb kávéházainak márványberendezéseit szállította eddig, miért is nagyon melegen ajánlhatjuk.

A téli szezon kapcsán ajánljuk kiténően bevált teakeverékeinket

és pedig
**Imperial teakeverékeinket
Royal teakeverékeinket
Lipton rendszerű
Prima kevert teánkat**

amelyek friss termésű, elsőrendű indiai és kínai teafajtákból, bevált receptek szerint vannak összeállítva, speciálisan kávéházi és éttermi célok szerint kipróbálva.

Szállítható 12.50, 6 és 2.50 kg-os ládákban
Jamaica vágott angolrumot
50%-os és 60%-os minőségben, több esztendő s vágás, legelsőrendű minőség.

BUDAPESTI KÁVÉSOK ÁRUFORGALMI RÉSZVÉNYTÁRSÁGA

Dreher Beer Sör

Az Ujság iparosrovata. Az Ujság december közepétől vasárnap és szerdán kitűnő iparosrovatot közöl, amelynek szerkesztője dr. Boros András, a droguista ipartestület titkára. A rovatot olvasóink figyelmébe ajánljuk azzal, hogy a lap minden közérdekben, jogos magánérdekben rendelkezésére áll minden magyar iparosnak.

Kantos testvérek Rt.

festő, mázó és tapétázó ipartestület
Budapest, VI. Horn Ede u. 5. Tel.: 19-4-51 18-5-23
Kávéházak, szállodák, éttermek festő, mázó és falkárpit munkáit művészi kivitelben végezzük.

Allandóan dunántúli lámpázott és teatojás
WILHELM JÓZSEF
tojásnagyerkeskedő.
Bpest, I. Márvány u. 44. Telefon 544-16.

A. MALÁTA-PEZSGÓ-SÖR
A. HOGYHA MINDIG ISSZA, EGÉSZSÉGÉT S PÉNZÉT EGYRÉSZÉT JUTALOMKÉNT KAPJA VISSZA. GYÁRTJA A FŐVÁROSI SÖRFŐZŐ R.T. KÖBANYÁN.

Az eredeti **SIDOL** fém-, ablak- és márványtisztításra a legalkalmasabb!
Gözl Lipót „SIDOL” vegytermékek gyára R-T.
Telefon: 96-6-86 és 96-8-27.

A legkiválóbb sörkülönlegesség Szent István
Porter sör
a Polgári Serfözde gyártmánya

FIGYELJÜNK! PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI BUDAPEST
magyar kártyagyár gyártmányainak valódiságára. Óvakodjunk az utánzásoktól!
Magyar Játékkártyagyár R-T.
PIATNIK NÁNDOR és FIAI
Budapest, VII. Rottenbiller ucca 17
Telefon: J. 31-0-63, J. 45-3-71.
Alapítva 1824.